

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Ioannes VIII.
ep. 24. 55.

Vi de supra lib. 5.
cap. 40. §. 3.

Frodoardus ad
an. 948.

Anfegisi consilium interrupit obitus Caroli Calvi Imperatoris, qui anno sequenti deceffit. Veruntamen Ioannes octavus Papa, ut possessionem suam retineret, vicarium suum per Gallias tribuit Rostagno Archiepiscopo Arelatenfi. Sed ea legatio omni prorsus effectu caruit.

VI. Pontifices Romani, cum intelligerent Metropolitanos ferre nolle uni ex suo corpore conferri jus perpetuæ præsentia, existimaverunt mittendos esse Legatos in Gallias & in alia regna cum potestate convocandi Concilia pro necessitate temporum, eisque præsentendi, ac relationem rerum in eis statutarum mittendi ad apostolicam sedem, ut Romæ aut confirmarentur aut retractarentur. Huiusmodi legationem exercuit Robertus Archiepiscopus Treverensis: cui data est potestas præsentendi synodo apud Mosomum in diocesi Remensi habitæ anno nongentesimo quadragesimo octavo in causa Archiepiscopi Remensis, ut narrat Frodoardus in Chronico: cuius locus explicari non debet de legatione generali, sed de ea tantum quæ concessa erat ad iudicandam appellationem Episcopi iuxta canones Sardicenses: *Mandatum legationis apostolicæ, quam dudum Robertus Archiepiscopus deferente Frederico Præsule Mogonciacensi coram Regibus & Episcopis tam Gallie quam Germanie susceperat, & partem jam præceptionis ipsius exegerat. Marinus quoque sedis apostolicæ Legatus pro eadem causa venit ad Gallias; & conventui generali Ingilnheimensi præfuit eodem anno, postquam literas legationis ostenderat. Missus apostolicæ sedis chartam suæ legationis honorificè protulit, inquit Concilium Ingilnheimense in præfatione. Relationem ille suam ad Agaperum secundum misit de rebus in hac synodo gestis: cuius synodi sententiam Romana confirmavit anno sequenti, ut testatur idem Frodoardus. Ceterum ea ratione causas ad se trahebant Pontifices Romani.*

CAPVT XXX.

Synopsis.

I. Sub initia tertiæ Regum nostrorum dynastie nova politia forma introducta est in detrimentum auctoritatis Metropolitanorum & Conciliorum, tum etiam regia. Quippe omnes causas pendebant ab arbitrio Legatorum.

II. Canon Sardicensis satis modeste observatus est usque ad seculum decimum. Dein Alexander secundus pronuntiavit curam universalis Ecclesie ad se pertinere, idèque, cum id per se ipse non posset, mittendos qui vice sua Ecclesias visitarent. Expen-

ditur ea Alexandri sententia. Petrus Damiani Legatus in Gallia.

III. Amatus Episcopus Oloronensis, Legatus in Aquitania. Item Geraldus Cardinalis Ostiensis. Quid Aquitanica legationis nomine comprehenditur.

IV. Ad Legatos ea tempestate pertinuit convocatio Conciliorum generalium ex provinciis quæ intra legationis eorum terminos continebantur. Gregorius septimus desinuit Legatos Apostolicæ sedis præcedere debere omnes Episcopos: Deponere poterant Episcopos. Eorum suffragium æquarabatur collectu totius synodi suffragis.

V. Concilia ab illis convocata constabant plurimum ex Episcopis & Abbatibus eorum legationis; eisque interdum intererant optimates. Probatur variis exemplis.

VI. Primam omnium causarum cognitionem ad se trahebant in provinciis. Irascitur tantisper Ivo Carnotensis ob eam præsumptionem.

VII. Canones & statuta in Conciliis condebant pro disciplina ecclesiastica.

VIII. Tum Acta Conciliorum suorum mitterent ad apostolicam sedem. Omissum obsequium illud à Geraldo Episcopo Ostiensi gravem Gregorij septimi reprehensionem adversus ipsum excitavit.

IX. Procuratio Legatorum introducta ævo Alexandri secundi, & frequentia Legatorum sub Gregorio septimo, qui Metropolitanos iurejurando ad se polliceri se sumptus necessarios Legatis suppedituros. Origo huius instituti peti potest ex literis Gregorij secundi. Verum quantum absuit sequenti ævo à modestia illius seculi!

X. Procuraciones Legatorum gravissimam in Gallis querelam excitaverunt. Et occasionem præbuit auri sacra fames. Episcopi Gallicani Paschaletum secundum orant ut legationem suam tribuat civitati Episcopo transalpino.

XI. Frequentia Legatorum in fastidium versa. Iudicia lata in synodis Gallicanis interdum Romæ cassabantur parte mandata altera. Unde occasione sumis Ivo scribendi inutilem esse Conciliorum celebrationem. Id ipsum dixit ante senferat Hincmarus.

XII. Ita Summi Pontifices cuncta ad se trahebant. Eo pacto abolita sunt generalia regni Concilia ecclesiastica. Frequentes dein non sacre legationis, nisi ob gravem causam. Concilium Brungerfi anni 1226. in quo sessum non fuit quasi in Concilio, sed ut in Consilio. Cur ita factum.

I. HACTENUS satis æqua lege constituta ecclesiastica politia. At ex fundamentis quæ jacta sunt desinente secunda Regum nostrorum dynastia consecuta est nova ejusdem politia forma sub initia tertiæ eorum stirpis, in detrimentum Metropolitanorum Conciliorumque provincialium & generalium regni. Quin & eodem tempore valde imminuta est regia auctoritas. Nam Legatorum missiones adeo frequentes erant, & potestas illis ab apostolica sede concessa tam splendida erat ac magnifica, ut omnes causas ecclesiasticas ab eorum nutu penderent, & secundum illorum voluntatem judicarentur, aut ad

apostolicam sedem remitterentur.

II. Decreverat quidem synodus Sardinensis posse Episcopum Romanum, si ita existimaret, Legatum à latere suo in provincias mittere, illic cum Episcopis provinciarum judicaturum revisionem causæ Episcopi depositi. Satis modeste observata est hæc lex usque ad seculum decimum, nequicquam promovente Nicolao primo, qui consilium iniverat vertendi legationes hujuscemodi in consuetudinem ordinariam, eo prætextu, quòd, ut recenter inventum fuerat, irrita forent Concilia generalia quæ non cum auctoritate apostolicæ sedis habita erant. Post annum millesimum necessarium visum non est prætexi ad mittendos Legatos judicia appellationum. Quippe Alexander secundus jus mittendorum Legatorum ex eo capite arcessit circa annum millesimum sexagesimum secundum quòd cura universalis Ecclesiæ eum cogat mittere ad vicem suam personas quæ visitent Ecclesias, cum id ipse efficere per se non possit. Certum quidem est ei incumbere sollicitudinem Ecclesiæ universalis. At novum est cum dicitur ex ea sollicitudine sequi ut teneatur ad personalem diœcesion visitationem, id enim ad unumquemque Episcopum pertinet in sua diœcesi. Ministerium autem Romani Pontificis in eo tantum versatur ut ad eum majores causæ & appellaciones referantur; quibus ipse providere tenetur secundum canones. Attamen Alexander secundus axioma illud innuens tanquam certum, hinc occasione sumit probandi necessitatem mittendi in Gallias Petrum Damiani Cardinalem Ostiensem eum dignitate Legati, qui illic personam Pontificis representaret. Epistola Alexandri scripta est ad Archiepiscopos Rhemensem, Senonensem, Turonensem, Biturigensem, & Burdegalensem: cuius hæc sunt verba: *Non ignorat sancta vestra fraternitas, dilectissimi, quòd ex auctoritate sedis apostolicæ, cui nos indignos clementia divina præfecit, rotius universalis Ecclesiæ regendus ac disponendus nobis status incumbit. Quoniam igitur pluribus Ecclesiarum negotiis occupati, ad vos ipsi venire non possumus, talem vobis virum destinare curavimus, quo nimirum post nos major in Ecclesia Romana auctoritas non habetur, Petrum videlicet Damianum Ostiensem Episcopum, qui nimirum est noster oculus & apostolicæ sedis immobile firmamentum. Huic itaque vicem nostram pleno jure commisimus, ut quicquid in illis partibus Deo auxiliante statuerit, ita ratum teneatur ac firmum ac si speciali nostri examinis fuerit sententia promulgatum.*

III. Legati hujuscemodi mittebantur

ad diversa regna; & eorum legatio interdum porrigebatur in universum regnum, interdum verò in quasdam tantum provincias. Exempli causa, Amatus Episcopus Oloronensis apud Benearnos creatus est Legatus in universa Aquitania anno millesimo septuagesimo quarto; eaque legatio complectebatur metropoles Burdegalensem & Aucitanam, atque etiam Turonensem. Eadem legatio commissa est Geraldo Cardinali Ostiensi: quæ, ut testatur auctor vitæ sancti Bernardi, complectebatur quicquid inter Pyrenæos montes & Ligerim fluvium intercipitur, ut in Notis ad librum primum Goffridi Vindocinensis ostendit Sirmondus.

IV. Eorum verò auctoritas non in eo solum posita erat ut privatam aliquam causam soli judicare possent. Magnificum fuit quòd ad eos pertinebat convocatio Conciliorum generalium ex provinciis quæ intra legationis eorum terminos continebantur. Tum verò in synodis præsidebant universis Metropolitanis; tametsi prærogativam hanc Anselmo Senonensi Archiepiscopo contradixisset Concilium Pontigonense anno octingentesimo septuagesimo sexto. Sed tempore addito, devorata est hæc lex à Metropolitanis, postquam Gregorius septimus definivit Legatos apostolicæ sedis, cujuscunque tandem gradus ij forent, præcedere in Conciliis debere omnes Episcopos, ut habetur in Dictatibus ejusdem Papæ: *Quòd Legatus ejus omnibus Episcopis præsit in Concilio, etiam inferioris gradus, & adversus eos sententiam depositionis possit dare.* Magna autem erat eorum dignatio, quòd in provincias accederent cum auctoritate suspendendi & depnendi Metropolitanos & alios Episcopos, quòd facilius mandatorum suorum executionem obtinerent ac votorum suorum compotes fierent. cujus rei exempla extant quamplurima in epistolis Gregorij septimi & Ivo nis Episcopi Carnotensis. Quin etiam sedis apostolicæ judicio reservare poterant ea quibus Episcopi consentire nollent in Conciliis; ea Legatis auctoritate concessa, ut unicum eorum suffragium æquipararetur collectis totius synodi suffragiis, divisionemque sententiarum hoc pacto introducerent. Præceptum id fuerat ad exemplum auctoritatis quam Leo primus tribuerat Episcopo Thesalonicensi, cui Vicarij sedis apostolicæ dignitatem contulerat in Diœcesi Illyriciana: *Si autem in eo quod cum fratribus tractandum definiendumve credideris, diversa eorum fuerit à tua voluntate sententia, ad nos omnia sub gestorum testificatione ferentur, ut remotis ambiguitatibus quod Deo placeat discernatur.*

Vide supra lib. 1. cap. 46. §. 8. 9.

Vide supra lib. 1. cap. 49. §. 3. & seqq.

Vide supra lib. 1. cap. 47. §. 1. 2.

Alexander 2. ep. 16.

Leo in Decret. tit. 41.

V. Infinitum esset & inutile persequi omnia Concilia quæ ab hujuscemodi Legatis celebrata sunt in Gallia, quorumque mentio extat in epistolis Gregorij septimi & aliorum Pontificum, apud Ivonem Carnotensem & Goffridum Vindocinensem. Satis erit adnotasse tria quædam, Concilia illa ut plurimum constituisse ex Episcopis & Abbatibus earum regionum ad quas Legati auctoritas porrigebatur, eisque interdum interfuisse optimates. Diserta in eam rem sunt verba Nicolai monachi Suesionensis, cum loquitur de Concilio Trecenti habito à Richardo Episcopo Albanensi Paschalis secundi Legato. *Richardus Cardinalis & apostolicæ sedis Legatus apud Trecentenses celeberrimum habuit conventum Episcoporum, Abbatum, & Gallie procerum*, inquit Nicolaus in vita sancti Godefridi Episcopi Ambianensis lib. 1. cap. xxx. At principes illi viri invitabantur ad synodum, postquam ejus celebrationi consensus eorum accesserat; ut colligitur ex literis Amati Episcopi Oloronensis, apostolicæ sedis Legati, quibus Archiepiscopo Turonensi Rodulfo præcipit ut ad synodum Burdegalensem veniat: *Noverit vestra caritas, frater dilectissime, nos auctoritate Dei omnipotentis omniumque legationis nostre Episcoporum, Abbatum, Principum consensu, Concilium Burdegale in Octava sancti Michaëlis celebrandum constituisse*. In Germania quoque Legati invitabant proceres ad Concilia; quemadmodum factum est anno millesimo centesimo decimo sexto, cum excommunicationis sententia lata est in Henricum Imperatorem, apud Trithemium in Chronico Hisaurgienfi.

VI. Alterum caput notatu dignum, hoc est, Legatis infra magnitudinem eorum visum si de appellationibus tantum cognoscerent in Conciliis. Itaque primam omnium causarum cognitionem ad se trahebant in Conciliis definiendarum, & interdum etiam absque Concilio; sive ageretur de electionibus Episcoporum deque eorum moribus, sive de simplicibus Clericis, aut etiam de titularis Beneficiorum, aut laicorum excommunicationibus. Eum ordinem tenuit Cono Episcopus Prænestinus in Concilio Belvacensi anno millesimo centesimo decimo quarto, in quo Thomas de Marla, qui diceceses Remensem, Laudunensem, & Ambianensem vexabat, excommunicatus est, cum sederet Belvacensi generali conventu Gallicana Ecclesia; ut ait Sugerius Abbas. At Ivo Carnotensis gravem adversus Hugonem Archiepiscopum Lugdunensem & apostolicæ sedis Legatum querelam movit, eò quòd primam cognitionem electionis Episcopi

Aurelianensis ad se traxisset: *Si intra provinciam, inquit, secundum quod instituta majorum continent, fieret prima discussio, sicut necesse foret &c.*

VII. Tertium caput nostrarum observationum ita habet, non solum judicia in his Conciliis tulisse Legatos, sed etiam canones & statuta condidisse pro disciplina ecclesiastica. cujus rei exempla suppetunt. Namque Concilium Pictaviense habitum anno millesimo centesimo à Legatis Paschalis secundi decem canones condidit, quorum nonnulli transcripti sunt in Concilio generali Lateranensi sub Callisto secundo habito anno millesimo centesimo vigesimo secundo. Aliud quoque Concilium in eadem urbe Pictavensi celebravere Legati anno millesimo centesimo nono, in quo editi sunt canones sexdecim. In Anglia quoque Legati sedis apostolicæ varia Concilia celebraverunt, in quibus etiam constituti sunt canones, velut in Londinensi habito anno M c x v. à Ioanne de Crema Legato, qui disciplinam ecclesiasticam restauravit.

VIII. Quoniam autem potestas horum Legatorum non ad hoc tantum instituta erat ut causas provinciarum definirent, sed ut insuper sedis apostolicæ auctoritatem apud eas retineri procurarent, necessarium erat ut acta synodorum Romam referrentur, eò magis, quòd appellationes & conquestiones adversus illorum judicia recipiebantur, tamen interim effectum eorum non impedirent. Officium Legatorum in referendis ad apostolicam sedem rebus eorum auctoritate decretis rectè explicavit Gregorius septimus ad Geraldum Episcopum Ostiensem & apostolicæ sedis in Hispania Legatum scribens anno millesimo septuagesimo tertio, qui peccaverat aliquatenus in hanc regulam: *Miramur, & multum anxij sumus, quòd cum semper consuetum & valde necessarium fuerit ut si quando Legatus apostolicæ sedis Concilium in remotis partibus celebraverit, sine mora ad annuntiandum omnia quæ egisset revertetur. Infra: Debuerat prudentia tua illum quem tibi adjunximus, aut aliquem qui synodo interfuisset, quisque omnia vice tua nobis rationabiliter expedire sciret, ad nos direxisse, quatenus perceptis omnibus, confirmanda confirmaremus, & si qua mutanda viderentur, discreta ratione mutaremus. Infra: Alij injustè se excommunicatos, alij inordinatè depositos, alij immeritò interdictos conqueruntur.*

IX. Hujuscemodi Legatorum numerus immensum crevit ætate Gregorij septimi: quoniam post regulam ab Alexandro secundo propositam subtilias illius sæculi inventit artem extorquendi sumptus Legatis necessarios ab Ecclesiis quæ erant intra limites legationis

Ap. Sirmond. in
Notis ad Goffrid.
Vindoc. lib. 1. ep.
29.

1707. 11.

Vide Librum
Synod. Concilii
Romani ad an. 1100.
& 1109.

Comp. 7. 21.

Vide Librum
cap. 11. 12.

gationis eorum, exemplo petito à procuratoribus qua debentur Episcopis pro visitatione. Præterea Gregorius novam anno millesimo septuagesimo nono clausulam adjecit juramento Metropolitanorum, quando Pallium recipiebant, qua cogebantur ad suppeditandos sumptus necessarios Legatis, quoties per provincias eorum iter agerent ad legationem suam euntes, ut eo pacto certi essent sumptus eisdem Legatis necessarij: *Legatum Romanum eundo & redeundo honorifice tractabo, & in suis necessitatibus adjurabo.* Constat sanè Gregorium secundum anno septingentesimo vigesimo secundo, Clericis ac nobilibus laicis commendasse Bonifacium, quem in Germaniam mittebat ad convertendos infideles, eosque hortatum esse ut sumptus ei alendo suppeditarent. Hæc sunt Gregorij verba in epistola quarta: *Cui hortamur ob amorem Domini nostri Jesu Christi & Apostolorum ejus reverentiam ut in omnibus solatia exhibeatis, eumque in nomine Jesu Christi recipiatis, ut scriptum est de suis discipulis: Qui vos recipit, me recipit. Providentes insuper necessaria itineris ejus, comitesque tribuentes. Cibum etiam, ac potum, vel si quid egerit, largientes &c.* Gregorius inquam secundus clerum ac nobiles laicos hortatus est ut impendia necessaria Bonifacio præberent. Verùm contributio illa infra mediocritatem subsistebat, quòd exigui admodum sumptus sufficerent homini frugaliter viventis & Apostolorum virtutibus æmulanti; ac præterea contributio illa sponte fiebat. At cum Legati in provincias accederent cum pompa & splendore comitatu, necessarij erant immensi sumptus; adeoque contributio propter illos imperata personas ecclesiasticas opprimebat; quæ cogebantur eam pendere pro visitatione, tamen Legati ad eas non accederent. Quare Innocentio tertio visum est ut modus quidam iis rebus adhiberetur, edito in eam rem canone in Concilio Lateranensi anno millesimo ducentesimo decimo quinto, qui tamen non admodum iniquus est Legatis.

X. Hæ Legatorum procuraciones gravissimam in Galliis querelam excitaverunt. Etenim Episcopi videntes perpetuam velut reciprocationem Legatorum Roma venientium, ac statim abeuntium antè quàm eis licuisset mala provinciarum introspicere, ac per consequentiam antè quàm iisdem malis remedia adhibuissent, cum id, inquam, Episcopi cernerent, dicebant Summos Pontifices potius studere augendis suorum fortunis quàm sanandis subjectorum malis. Ita enim ad Paschalem secundum scribit Ivo Carnotensis Episcopus: *Cum enim à later*

vestro mittitis ad nos Cardinales vestros, tanquam filios uterinos, quia in transitu apud nos sunt, non tantum non possunt curanda curare, sed nec curanda prospicere. Inde est quòd multi Præpositorum facta gladio lingue ferire cupientes, dicunt sedem apostolicam non subditorum quaerere sanitatem, sed suam aut lateralium suorum quaerere commoditatem. Et quoniam mos mittendorum Legatorum prævaluerat, Episcopi Gallicani, non sperendam occasionem rati, eum vertere studuerunt in commodum regni. Etenim quemadmodum ducentis antè annis contenderant ne cuiquam Episcoporum Gallicanorum concederetur legatio sedis apostolicæ, nullusque præterea perpetuus Legatus mitteretur in Gallias, nunc Paschalem orant ut legationem suam tribuat Episcopo cuiusdam transalpino, qui penitus introspicere poterit provinciarum morbos eisque remedium adhibere per se aut per relationes ad sedem apostolicam mittendas. Addunt autem cupere se in primis ut ministerium illud delegetur Hugoni Archiepiscopo Lugdunensi, qui præclare admodum in eo se gesserat sub Gregorio septimo & Urbano secundo. *Alicui transalpino legationem sedis apostolicæ injungatis, qui & vicinè subrepentia mala cognoscit, & ea vel per se vel per relationem ad sedem apostolicam maturius curare prævaleat.*

XI. Tandem diversæ vexationes quæ regna afflixerunt ob frequentiam Legatorum, qui prætextu disciplinæ ecclesiasticæ sæpe numero se negotiis publicis immiscebant, & marsupia sua inflabant, Episcopos & populos in fastidium harum legationum vertebant, ut colligi potest ex Matthæo Parisio variis in locis. Quod auctum est ob inutilitatem horum sumptuum. Nam judicia à Legatis lata in synodis regni interdum Romæ mittebantur in irritum parte inaudita altera. Hinc illæ lacrymæ Ivonis Carnotensis ad Paschalem secundum scribentis ob Thefaurariam Ecclesiæ Cabilonensis, cujus possessione Drogo quidam deturbatus fuerat iudicio Concilij generalis Galliarum apud urbem Pictaviensem habiti à Legatis sedis apostolicæ: *Confirmantibus eisdem Cardinalibus iudicium nostrum, (inquit Ivo in epistola xcvi.) ex ratione & auctoritate iudicavimus non fuisse canonicam investituram.* Interim Drogo restitutus fuerat à Summo Pontifice, inauditis iis quorum intererat. Unde occasionem sumit Ivo affirmandi modum hunc agendi efficere ut inutilis omnino sit celebratio horum Conciliorum: *Quid etiam ultra valebunt celebranda Concilia, quorum per unius personam delationem irrita sicut quantalibet auctoritate facta iudicia? Unde rogamus sanctiss.*

Vide supra lib. 1. cap. 2. §. 1. & 1091. & cap. 11. §. 1. & 1092.

Concil. Rom. an. 1079.

Vide supra lib. 1. cap. 41. §. 4. & cap. 48. §. 2.

Vide supra lib. 5. cap. 11. §. 6.

Cap. Procuraciones. de censibus.

Vide supra lib. 5. cap. 14.

Ivo epist. 109.

tem vestram ut librata consideratione commodorum & incommodorum quæ de ejusmodi perturbatione nasci possunt, saniori sententia animum accommodetis; ut & judicia synodalia non nisi summa ratione cassentur, & mandata apostolica curiosius observentur. Eadem Hincmaro mens fuerat ducentis & eo amplius ante Ivonem annis: quam cum indignatione aperit in epistola ad Nicolaum primum scripta, quæ extat apud Flodoardum, occasione Rothadi Episcopi Sueffionensis in generali regni synodo depositi à iudicibus electis, quod iudicium instaurari nihilominus in Concilio Romano volebat Nicolaus: *Si de reliquo verba iniquorum prevaluerint adversum nos, sicut jactitant proferentes, non erit necesse de provincialibus synodis, in quibus hactenus laboravimus, magnopere laborare. quippe quoniam erit & lex & spes sibi quisque.* Antea autem dixerat, propter appellationes hujuscemodi: *Non solum ab ecclesiasticis personis, verum & multo magis à secularibus, nostra judicia contemnuntur.* Itaque in animum inducit monendos à se esse Episcopos, si quid peccent. *Si corrigere se voluerint, inquit, congaudebo. Sin autem ad vestrum eos iudicium provocabo. Qui si ire voluerint, vestra sancta sapientia quid inde melius viderit decernere procurabit. Si autem ire noluerint, facient quod sibi utile iudicaverint.*

Ap. Flodoard.
lib. 1. hist. Rem.
c. 13.

XII. Summi Pontifices, postquam Episcopos Gallicanos eò flexerant ut appellationes à iudiciis suis patienter ferrent, omnem auctoritatem in se trahere studuerunt, ita ut eam cum nullo communicarent. Eo pacto Concilia generalia ecclesiastica regni sensim abolita fuere. Frequentiæ verò Legatorum hæc ratio præscripta est, ut non nisi ob graves causas accederent ad provincias, sive pro revocanda pace inter Reges Galliarum & Angliæ, sive pro bello adversus Albigenfes, seu etiam ob alias similes causas. Hujuscemodi legationis illustre exemplum extat apud Matthæum Parisium. Narrat ille Cardinalem Romanum anno millesimo ducentesimo vigesimo sexto missum esse in Galliam cum auctoritate Legati, ut provideret petitionibus Raymundi ultimi Comitis Tolosani, cujus bona publicata fuerant ob hæresim Albigenfium, quorum ipse erat fautor. Vnde pater Summum Pontificem extendisse sollicitudinem suam ad res temporales, tanquam connexas spiritualibus, id est, hæresi, quemadmodum observavit Clemens quartus in suis epistolis. Igitur cum Legatus advenisset, Concilium convocavit apud urbem Biturigenfem; ad quod invitavit Regem, Archiepiscopos, Episcopos, & clericum Ecclesiæ Gallicanæ, atque insuper Comitum Tolosanum. In hoc conventu adfue-

runt centum Episcopi è novem provinciis, præter Abbates, Priores & procuratores Capitulorum. Et quia Lugdunensis Archiepiscopus de primo confessu contendebat cum Archiepiscopo Senonensi, Rothomagensis verò cum Bituricensi, Burdegalensi, Narbonensi, & Auscitano; adnotat Matthæus Parisius, ad vitandam contentionem confessum illic non fuisse dispositum tanquam in vero Concilio, sed tanquam in conventu & Consilio extraordinario: *Timebatur de discordia. Et ideo non fuit sessum quasi in Concilio, sed ut in Consilio.* Cum autem controversia moveretur inter Simonem Comitem Montisfortis & Raymundum Comitem Tolosanum, Legatus præcepit Archiepiscopis ut unusquisque seorsim cum suffraganeis suis sententiam promeret, eamque scripto traderet, quò illam Summo Pontifici & Regi Francorum Legatus ostendere posset, excommunicationi interim subdens eos quæ sententiæ suæ secretum proderent. Vnde colligi potest vim conventuum ecclesiasticorum Galliarum reductam esse ad simplex consilium. *Præcepit Archiepiscopis singulis Legatus cum presentibus, ut convocatis seorsim unusquisque suffraganeis, cum eis deliberarent super negotio præfato, & traderent Legato consilium suum reductum in scripto. Quo facto, Legatus excommunicavit omnes qui super hoc sua consilia revelarent, dicens se ea velle Domino Papa significare, & Francorum Regi ostendere.*

Stetit illud
habere
cap. 14. 15.

ADMONITIO

STEPHANI BALUZII.

DE legatione Aquitanica, de qua paucis agit illustrissimus Archiepiscopus in paragrafo tertio istius capituli, nos in prima librorum istorum editione nonnulla diximus in hac additione, quæ nunc visum est referre ad caput XLVI. libri quinti.

CAPVT XXXI.

Synopsis.

I. Legati in se traxerunt omnem auctoritatem Conciliorum ecclesiasticorum. Confirmationem autem canonum Summo Pontifici reservaverunt.

II. Non possunt ministerium suum exequi intra Gallias absque consensu Regis. Probatum ex Gregorio magno.

III. Ratio hujus instituti aperitur. Epistola Concilij Africani ad Celestinum explicata contra mentem illustrissimi Cardinalis Perronij.

IV. Concilium Sardicense Vicariis apostolica sedis adesse sinit in synodis provincialibus, si causa Episcoporum dejecti retractanda fuerit. Aliud obtinebat in Africa, cui ignotum erat Concilium Sardicense. Le-